

Βρυξέλλες, 23 Οκτωβρίου 2025
(OR. en)

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	JOIN(2025) 27 final
Θέμα:	ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Διαφύλαξη της ειρήνης — Χάρτης πορείας για την αμυντική ετοιμότητα με ορίζοντα το 2030

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - JOIN(2025) 27 final.

σνημμ.: JOIN(2025) 27 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 16.10.2025
JOIN(2025) 27 final

**ΚΟΙΝΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Διαφύλαξη της ειρήνης — Χάρτης πορείας για την αμυντική ετοιμότητα με ορίζοντα το
2030**

1 — Εισαγωγή

Η ασφάλεια της ηπείρου για ολόκληρο τον αιώνα θα διαμορφωθεί από τις ενέργειες της Ευρώπης και των κρατών μελών της μέχρι το τέλος της δεκαετίας αυτής. Έως το 2030 η Ευρώπη χρειάζεται μια ισχυρή ευρωπαϊκή αμυντική θέση που θα επαρκεί ώστε να αποτρέψει αξιόπιστα τους αντιπάλους της και να απαντήσει σε κάθε πιθανή επίθεση. **Για να είναι έτοιμη το 2030, η Ευρώπη πρέπει να κινηθεί άμεσα.** Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ κάλεσαν την Επιτροπή και την ύπατη εκπρόσωπο «να παρουσιάσουν χάρτη πορείας», ενώ «θα επανεξετάσει την πρόοδο [όσον αφορά τη λευκή βίβλο] κατά τη σύνοδό του τον Οκτώβριο του 2025 και θα συζητήσει τα επόμενα βήματα για την υλοποίηση του στόχου του όσον αφορά την αμυντική ετοιμότητα».

Ο παρών χάρτης πορείας μετουσιώνει τη λευκή βίβλο και την καθοδήγηση που παρέχει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε σαφείς στόχους, ορόσημα με συγκεκριμένες ημερομηνίες για τα παραδοτέα και δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου. Προτείνει ευρωπαϊκή εμβληματική πρωτοβουλία όπου ο επείγων χαρακτήρας είναι εντονότερος, σύμφωνα με τις διεθνείς δεσμεύσεις, συμπεριλαμβανομένων των στόχων του NATO.

Η αμυντική ετοιμότητα συνεπάγεται την ανάπτυξη και την απόκτηση **των δυνατοτήτων που απαιτούνται για τον σύγχρονο πόλεμο.** Αμυντική ετοιμότητα σημαίνει να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη διαθέτει βιομηχανική βάση στον τομέα της άμυνας που της παρέχει στρατηγικό πλεονέκτημα και την απαιτούμενη ανεξαρτησία. Και σημαίνει ετοιμότητα για την επίτευξη καινοτομίας αιχμής και ταχείας, μαζικής παραγωγής σε κρίσιμες περιόδους.

Η ανάγκη να επιταχυνθούν και να ενταθούν οι προσπάθειες αντικατοπτρίζει τους αυξανόμενους κινδύνους του σήμερα, καθώς και το **εξελισσόμενο τοπίο των απειλών** που η Ευρώπη και τα κράτη μέλη της καλούνται να αντιμετωπίσουν, στο οποίο πρέπει να προσαρμοστούν και για το οποίο οφείλουν να προετοιμαστούν. Αυτό ξεκινά με την απρόκλητη, ολομέτωπη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η οποία φθάνει σε νέα ύψη βίας και βανανυσότητας. Αυξάνονται οι απερίσκεπτες προκλήσεις και οι πράξεις υβριδικού πολέμου κατά των κρατών μελών, από τις κυβερνοεπιθέσεις έως την παραβίαση του εναέριου χώρου. Η Ρωσία έχει στρατιωτικοποιήσει την οικονομία και την κοινωνία της. Το 2025 ο δηλωθείς αμυντικός προϋπολογισμός της θα υπερβεί το 7 % του ΑΕΠ. Περίπου το 40 % του προϋπολογισμού της το 2025 προορίζεται για την ασφάλεια και την άμυνα. Αυτή η στρατιωτικοποιημένη **Ρωσία συνιστά διαρκή απειλή για την ευρωπαϊκή ασφάλεια στο άμεσο μέλλον.**

Η ετοιμότητα της Ευρώπης πρέπει να έχει τις ρίζες της στο ευρύτερο δυνατό παγκόσμιο πλαίσιο με προσέγγιση 360°. Δεν μπορούμε να είμαστε τυφλοί απέναντι σε απειλές από άλλα μέρη του κόσμου. Η διεθνής τάξη βάλλεται. Ο στρατηγικός ανταγωνισμός αυξάνεται στην άμεση και στην ευρύτερη γειτονιά μας, αλλά και πολύ πέραν αυτής. Από τη Γάζα και τη Μέση Ανατολή έως αρκετές λανθάνουσες ή ανοικτές συγκρούσεις στην Αφρική, από τις αυξανόμενες εντάσεις στην Ασία–Ειρηνικό έως την Αρκτική, τα σημεία ανάφλεξης πολλαπλασιάζονται. Τα αυταρχικά κράτη παρεμβαίνουν όλο και περισσότερο στις κοινωνίες και τις οικονομίες μας. Οι παραδοσιακοί σύμμαχοι και εταίροι μετατοπίζουν την εστίασή τους σε άλλες περιοχές του κόσμου. Τέλος, πρέπει να περιορίσουμε τις οριζόντιες απειλές, όπως η τρομοκρατία, η διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής και οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής για την ασφάλεια.

Για να διασφαλιστεί η ειρήνη μέσω της αποτροπής, η αμυντική στάση και οι αμυντικές δυνατότητες της Ευρώπης πρέπει επίσης να είναι έτοιμες για τα πεδία μάχης του αύριο, ανάλογα με τον μεταβαλλόμενο χαρακτήρα του πολέμου. Η τεχνολογική καινοτομία και η σταδιακή βελτίωση —που αναπτύσσονται με ταχύτητα και κλίμακα και βασίζονται σε λύσεις διπλής χρήσης— θα υπαγορεύουν την ισχύ στο πεδίο της μάχης. Όσοι αναπτύσσουν τις δικές τους τεχνολογίες θα είναι οι ισχυρότεροι και οι λιγότερο εξαρτημένοι, ιδίως για τα κρίσιμα συστήματα του σύγχρονου πολέμου, όπως οι δρόνοι, οι δορυφόροι ή τα αυτόνομα οχήματα. Η Ουκρανία παραμένει η πρώτη γραμμή άμυνας της Ευρώπης και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής άμυνας και ασφάλειας, η δε ΕΕ θα συνεχίσει τη στήριξη και την εντατικοποίηση της συνεργασίας με την Ουκρανία.

Τα κράτη μέλη πρέπει επειγόντως να εξοπλιστούν με ανεξάρτητη διαλειτουργική στρατηγική ικανότητα, η οποία θα αναπτυχθεί και θα διατηρείται συλλογικά και θα είναι σε θέση να ανταποκρίνεται σε πραγματικό χρόνο σε τυχόν απειλές κατά της εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας της Ευρώπης. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να είναι σε θέση να ενεργούν ανεξάρτητα και να αναλαμβάνουν την ευθύνη για την άμυνα και την ασφάλειά τους χωρίς να βασίζονται υπερβολικά σε άλλους. Πρέπει να συμβάλουν θετικά στην παγκόσμια και διατλαντική ασφάλεια, σε στενή συνεργασία με το ΝΑΤΟ. Μια Ευρώπη που είναι πρόθυμη να διασφαλίσει τη δική της άμυνα είναι μια Ευρώπη πιο συντονισμένη με το ΝΑΤΟ και πιο ικανή να αναλάβει το μερίδιο που της αναλογεί στη διατλαντική συμμαχία. Σε όλους τους τομείς του χάρτη πορείας, η συνεργασία ΕΕ–ΝΑΤΟ είναι καίριας σημασίας, καθώς η διατλαντική συμμαχία παραμένει απαραίτητος πυλώνας της ασφάλειας της ΕΕ. Θα εξασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή συνοχή και αμοιβαία ενίσχυση, αποφεύγοντας παράλληλα τις περιττές αλληλεπικαλύψεις.

Τούτο θα πρέπει να βασιστεί στις εργασίες που έχουν ήδη ξεκινήσει. **Η Ευρώπη αφήνει πλέον πίσω της δεκαετίες ελλειπών αμυντικών επενδύσεων.** Τα κράτη μέλη αύξησαν τους αμυντικούς προϋπολογισμούς από 218 δισ. EUR το 2021 σε 343 δισ. EUR το 2024, ποσό που προβλέπεται να ανέλθει σε 392 δισ. EUR το 2025. Οι επενδύσεις στον τομέα της άμυνας αυξήθηκαν κατά 42 % το 2024 και διατέθηκαν 106 δισ. EUR, ενώ η προμήθεια νέου εξοπλισμού ανήλθε σε 88 δισ. EUR. Παρουσιάστηκαν νέα μέσα της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, ενώ διαμορφώθηκε νέο στρατηγικό πλαίσιο με τη λευκή βίβλο για την αμυντική ετοιμότητα. Το θεματολόγιο του ReArm Europe θα κινητοποιήσει έως και 800 δισ. EUR για την άμυνα, μεταξύ άλλων μέσω νέων χρηματοδοτικών μέσων, όπως το SAFE. Οι δεσμεύσεις δαπανών που ανέλαβαν οι σύμμαχοι κατά τη σύνοδο κορυφής του ΝΑΤΟ τον Ιούνιο του 2025 για την επίτευξη του νέου βασικού στόχου για αμυντικές δαπάνες ύψους 3,5 % του ΑΕΠ έως το 2035 θα απαιτήσουν συνεχείς δαπάνες κατά την επόμενη δεκαετία που θα ανέρχονται σε τουλάχιστον 288 δισ. EUR επιπλέον ανά έτος. Αυτή η αύξηση των δαπανών αναμένεται να αποδώσει καρπούς όσον αφορά τις θέσεις εργασίας, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα στην Ευρώπη.

Τα κράτη μέλη είναι και θα παραμείνουν κυρίαρχα όσον αφορά την εθνική τους ασφάλεια και άμυνα. Είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό των στόχων όσον αφορά τις δυνατότητες που απαιτούνται προς διασφάλιση της ετοιμότητας των εθνικών ενόπλων δυνάμεών τους, ώστε να μπορούν να εκπληρώνουν τις στρατηγικές-στρατιωτικές αποστολές τους, μεταξύ άλλων και των αποστολών που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ. Οι αντίστοιχοι εθνικοί στόχοι τους και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα για την επίτευξή τους αποτελούν κυρίαρχη απόφαση.

Ταυτόχρονα, το σύνθετο τοπίο των απειλών αναδεικνύει την ανάγκη τα κράτη μέλη να ενεργούν από κοινού, αντί να κατακερματίζουν τις προσπάθειες σε ασυντόνιστες εθνικές πρωτοβουλίες. Μέχρι στιγμής, τα κράτη μέλη προμηθεύονται λιγότερο από το 50 % του αμυντικού εξοπλισμού εντός της ΕΕ και, στη συντριπτική του πλειονότητα, σε εθνικό επίπεδο, ενώ οι μη Ευρωπαίοι προμηθευτές έχουν κερδίσει μερίδιο αγοράς.

Ως εκ τούτου, υπάρχει σαφής ανάγκη για περισσότερες επενδύσεις, επενδύσεις από κοινού και ευρωπαϊκές επενδύσεις.

2 — Τι σημαίνει αμυντική ετοιμότητα;

Η επίτευξη πλήρους αμυντικής ετοιμότητας σημαίνει ότι οι ένοπλες δυνάμεις των κρατών μελών μπορούν να προβλέπουν, να προετοιμάζονται και να είναι σε θέση να αντιδρούν σε κάθε κρίση που σχετίζεται με την άμυνα, συμπεριλαμβανομένων των πολεμικών επιχειρήσεων υψηλής έντασης. Απαιτεί άρτια εξοπλισμένες ένοπλες δυνάμεις, με επαρκείς πόρους, οι οποίες να είναι συνεκτικές και διαλειτουργικές, να διαθέτουν επαρκή εκπαίδευση και δόγμα για τη χρήση στρατιωτικής βίας.

Εν ολίγοις, η ετοιμότητα της Ευρώπης απαιτεί την από κοινού επίτευξη των σχετικών με τις δυνατότητες στόχων με βάση τις αναληφθείσες δεσμεύσεις των κρατών μελών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του NATO.

Εξαρτάται επίσης από μια ισχυρή, ανθεκτική και καινοτόμο βιομηχανική και τεχνολογική ευρωπαϊκή βιομηχανική βάση. Τούτο με τη σειρά του απαιτεί το κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο, μια αγορά σε πανευρωπαϊκή κλίμακα, αυξημένη στρατιωτική κινητικότητα, περισσότερη καινοτομία και περισσότερες δεξιότητες, καθώς και διευρυμένο δίκτυο αμυντικών εταιρικών σχέσεων με συμμάχους και εταίρους. Ευρύτερα, η αμυντική ετοιμότητα απαιτεί επίσης ένα ισχυρό ευνοϊκό μη στρατιωτικό περιβάλλον, βασισμένο σε ανθεκτικές κοινωνίες, καλά προετοιμασμένους και ενημερωμένους πολίτες, καθώς και ενισχυμένη πολιτικοστρατιωτική συνεργασία¹. Παράλληλα με την εστίαση στις δυνατότητες, ο παρών χάρτης πορείας εξετάζει και τις άλλες αυτές βασικές προϋποθέσεις για την αμυντική ετοιμότητα της Ευρώπης.

Στόχος του είναι να συντονίσει το έργο που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη σε εθνικό, πολυεθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και τις διαδικασίες που δρομολογεί η Επιτροπή μέσω εν εξελίξει και νέων μέσων που σχετίζονται με την άμυνα.

3 — *Κάλυψη των κενών της Ευρώπης σε δυνατότητες έως το 2030: επόμενα βήματα και ορόσημα*

Στο επίκεντρο του στόχου ετοιμότητας βρίσκεται η διασφάλιση ότι η Ευρώπη διαθέτει το πλήρες φάσμα των δυνατοτήτων που απαιτούνται για την αποτροπή κάθε επίθεσης και την υπεράσπιση των συνόρων της διά ξηράς, αέρος και θαλάσσης, αλλά και των δικτύων και των πόρων στον κυβερνοχώρο και το απώτερο διάστημα. Τα κράτη μέλη έχουν προσδιορίσει τους ακόλουθους **αρχικούς τομείς προτεραιότητας όσον αφορά τις δυνατότητες**:

¹ Η στρατηγική της Ένωσης για την ετοιμότητα [JOIN(2025) 130: Κοινή ανακοίνωση σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας, 26 Μαρτίου 2025], ως εκ τούτου, συμπληρώνει τον παρόντα χάρτη πορείας.

Καθορισμός και παρακολούθηση των επιχειρησιακών αναγκών των κρατών μελών

Η επίτευξη του κοινού στόχου της αμυντικής ετοιμότητας έως το 2030 απαιτεί συστημική προσέγγιση. Η μέγιστη διαλειτουργικότητα και συμπληρωματικότητα των στρατιωτικών δυνατοτήτων που αποκτώνται είναι ουσιαστικής σημασίας. Το Στρατιωτικό Επιτελείο της ΕΕ (στο εξής: ΣΕΕΕ) προβαίνει σε διαβαθμισμένη επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά τις δυνατότητες και τους στόχους των κρατών μελών. Τούτο περιλαμβάνει τους τομείς προτεραιότητας όσον αφορά τις δυνατότητες και λαμβάνει υπόψη τους στόχους του ΝΑΤΟ, καθώς και τις ανάγκες της Ουκρανίας. Η επισκόπηση θα παράσχει ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες ελλείψεις δυνατοτήτων σε όλο το φάσμα των στρατιωτικών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της εδαφικής άμυνας.

Η επισκόπηση θα επικαιροποιείται σε ετήσια βάση και θα ενσωματώνεται στη συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας που εκπονεί ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (στο εξής: ΕΟΑ) και υποστηρίζει το ΣΕΕΕ. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλιστεί η σύνδεση μεταξύ της ανάλυσης των ελλείψεων στρατιωτικών δυνατοτήτων και των τομέων προτεραιότητας όσον αφορά τις δυνατότητες προμηθειών και ανάπτυξης. Οι Αρχηγοί ΓΕΕΘΑ θα επανεξετάζουν τακτικά, σε διαβαθμισμένη βάση, το αποτέλεσμα της ανάλυσης, ώστε να τροφοδοτούν περαιτέρω τις εργασίες των εθνικών διευθυντών εξοπλισμών και των διευθυντών αμυντικών δυνατοτήτων σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να ανταλλάσσουν συγκεντρωτικές πληροφορίες με το ΣΕΕΕ σχετικά με τους στόχους τους και την πρόοδο που σημειώνουν. Αν και διαβαθμισμένες, οι πληροφορίες αυτές θα επιτρέψουν την παρακολούθηση της συλλογικής προόδου σύμφωνα με τον χάρτη πορείας για την ετοιμότητα με ορίζοντα το 2030.

Με βάση τη διαδικασία αυτή, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος θα υποβάλλουν ετήσια έκθεση αμυντικής ετοιμότητας σε κάθε Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου. Η εν λόγω έκθεση θα επικεντρώνεται στη συνολική κατάσταση σε επίπεδο ΕΕ για τους συμφωνηθέντες τομείς προτεραιότητας όσον αφορά τις δυνατότητες, καθώς και στα άλλα ζητήματα που καθορίζονται στον παρόντα χάρτη πορείας. Η έκθεση θα παρέχει ενημέρωση σχετικά με τη συλλογική πρόοδο σε όλους τους βασικούς δείκτες που προτείνονται στον παρόντα χάρτη πορείας και θα αποτελεί αντικείμενο διαβούλευσης με τα κράτη μέλη. Η έκθεση θα επιτρέπει στους ηγέτες να επανεξετάζουν τη συλλογική πρόοδο σε αυτή τη βάση και να παρέχουν στρατηγική καθοδήγηση στις συζητήσεις των υπουργών Άμυνας στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων υπό σύνθεση Άμυνας.

Ανάπτυξη δυνατοτήτων μέσω συνασπισμών δυνατοτήτων των κρατών μελών

Το κλειδί για την αμυντική ετοιμότητα της Ευρώπης είναι να καλυφθούν οι υφιστάμενες κρίσιμες ελλείψεις δυνατοτήτων με την ανάπτυξη και την προμήθεια αμυντικών δυνατοτήτων σε όλους τους συμφωνηθέντες τομείς προτεραιότητας.

Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ολοκληρώσουν ταχέως την εν εξελίξει διαδικασία δημιουργίας συνασπισμών δυνατοτήτων από τα κράτη μέλη. Θα πρέπει να αναφερθούν λεπτομερώς οι συγκεκριμένες ελλείψεις των οποίων θα επιληφθούν συγκεκριμένα κράτη μέλη και να υπάρξει συμφωνία σχετικά με τη διακυβέρνηση κάθε συνασπισμού, τον ρόλο των επικεφαλής και συνεπικεφαλής κρατών, τους στόχους δυνατοτήτων και τα συνεργατικά έργα που θα δρομολογηθούν για την επίτευξή τους. Στο πλαίσιο αυτών των συνασπισμών, τα κράτη μέλη θα παραμένουν πάντα κυρίαρχα όσον αφορά τον ρόλο και τη συμβολή τους. Με βάση τους υφιστάμενους χάρτες πορείας για την υλοποίηση προτεραιοτήτων υπό την καθοδήγηση του ΕΟΑ², κάθε συνασπισμός δυνατοτήτων θα πρέπει να καθορίζει συγκεκριμένους στόχους και χρονοδιαγράμματα.

Οι συνασπισμοί δυνατοτήτων θα πρέπει να παραμείνουν ανοικτοί σε άλλα κράτη μέλη που επιθυμούν να προσχωρήσουν σε μεταγενέστερο στάδιο. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η από κοινού ηγεσία προκειμένου να διασφαλιστεί η ανάληψη ιδίας ευθύνης από τα κράτη μέλη και ο κατάλληλος επιμερισμός των βαρών. Κάθε συνασπισμός μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα ή περισσότερα από τα εργαλεία που είναι διαθέσιμα στο EDIP³ για να ενεργοποιήσει στοχευμένη στήριξη της ΕΕ για εμβληματικά έργα, καθώς και πιθανά νέα έργα PESCO. Οι οριζόντιες κατευθυντήριες γραμμές θα μπορούσαν να διευκολύνουν το έργο αυτών των συνασπισμών, όσον αφορά τον ρόλο των κρατών που θα τεθούν επικεφαλής, τις σχέσεις μεταξύ των συνεπικεφαλής, εάν χρειαστεί, τη συμμετοχή σε αυτούς, το σχέδιο εφαρμογής, τη σύνδεση με τους φορείς της ΕΕ και τον μηχανισμό υποβολής εκθέσεων.

Οι υφιστάμενες διαδικασίες θα πρέπει να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν περισσότερο. Υπό την καθοδήγηση των κρατών μελών, ο ΕΟΑ θα διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στη διευκόλυνση της διαδικασίας του συνασπισμού, ιδίως μέσω των ομάδων εμπειρογνομόνων για τις δυνατότητες. Οι εργασίες του Στρατιωτικού Επιτελείου της ΕΕ σχετικά με τις ελλείψεις δυνατοτήτων θα τροφοδοτήσουν επίσης τη διαδικασία. Η Επιτροπή θα διασφαλίσει τη σύνδεση μεταξύ συνασπισμών και χρηματοδοτικών μέσων και πολιτικών της ΕΕ. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων υπό σύνθεση Άμυνας θα παράσχει πολιτική καθοδήγηση. Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα του θέματος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλουν έκθεση στο Συμβούλιο έως τις αρχές του 2026.

Η ταχεία κινητοποίηση του νέου μέσου **SAFE** και άλλων ενωσιακών και εθνικών εργαλείων θα είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της έγκαιρης προμήθειας των σημαντικότερων δυνατοτήτων στο πλαίσιο των συνασπισμών, η οποία θα γίνεται από κοινού όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτό απαιτεί ταχεία πρόοδο των εργασιών, καθώς ο **κανονισμός SAFE** ορίζει αυστηρές προθεσμίες, οι οποίες πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα του 2030.

Μια κρίσιμη μεταβλητή θα είναι ο βαθμός στον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να συντονίζουν τις ανάγκες, να συγκεντρώνουν τη ζήτηση και να οργανώνουν **κοινές**

² Κάθε ένας από τους 22 τομείς που προσδιορίζονται στις προτεραιότητες ανάπτυξης δυνατοτήτων (Νοέμβριος 2023) διαθέτει χάρτη πορείας.

³ Π.χ. Ευρωπαϊκό Αμυντικό Σχέδιο Κοινού Ενδιαφέροντος (EDPCI) ή Δομές για ευρωπαϊκά προγράμματα εξοπλισμών (SEAP) όταν τεθούν σε ισχύ.

προμήθειες. Οι δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας παραμένουν σε πολύ μεγάλο βαθμό εθνικές. Τούτο οδηγεί σε κατακερματισμό, διόγκωση του κόστους και έλλειψη διαλειτουργικότητας. Το 2007 τα κράτη μέλη συμφώνησαν να διαθέσουν το 35 % των επενδύσεων τους στον τομέα της άμυνας σε συνεργατικές δημόσιες συμβάσεις⁴. Ωστόσο, το ποσοστό παραμένει κάτω από το 20 %. **Ο εντονότερος προσανατολισμός των επενδύσεων στον τομέα της άμυνας προς τις κοινές προμήθειες** θα αποτελέσει βασικό παράγοντα ετοιμότητας, καθώς η συγκέντρωση της ζήτησης και οι οικονομίες κλίμακας θα συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγικής ικανότητας της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας και στην προώθηση της διαλειτουργικότητας. Η συγκέντρωση της ευρωπαϊκής ζήτησης θα μειώσει το κόστος αποφεύγοντας τις προσπάθειες πλειοδοσίας των κρατών μελών, θα βελτιώσει δε τη συνολική αγοραστική τους δύναμη. Θα ενισχύσει επίσης τα αποτελέσματα κλίμακας και θα στηρίξει τις εν εξελίξει προσπάθειες για τη συλλογική διασφάλιση και ενίσχυση βασικών κόμβων παραγωγής και αλυσίδων εφοδιασμού.

Στόχοι:

Προτείνεται τα κράτη μέλη να καλύπτουν συλλογικά τις ελλείψεις δυνατοτήτων έως το 2030. Επιπλέον, το μερίδιο των κοινών προμηθειών θα πρέπει να συγκλίνει προς τον συμφωνηθέντα στόχο του 35 % και οι επενδύσεις στον τομέα της άμυνας που παρέχονται από την EBTBA θα πρέπει να επιτυγχάνουν τον πολιτικό στόχο τουλάχιστον του 55 % της συνολικής επένδυσης.

Ορόσημα:

1. Δημιουργία συνασπισμών δυνατοτήτων σε όλους τους τομείς προτεραιότητας, λήψη αποφάσεων σχετικά με τα κράτη που είναι επικεφαλής και συνεπικεφαλής και σχετικά με τα αντίστοιχα σχέδια εφαρμογής έως το 2030 — έως T1 2026.
2. Συλλογή αρχικών δεδομένων σχετικά με την αμυντική βιομηχανική ικανότητα της ΕΕ στους τομείς δυνατοτήτων προτεραιότητας, με την υποστήριξη της Επιτροπής κατά περίπτωση — έως τα μέσα του 2026.
3. Δρομολόγηση έργων σε όλους τους τομείς προτεραιότητας εντός του πρώτου εξαμήνου του 2026.
4. Οργάνωση τουλάχιστον του 40 % των προμηθειών στον τομέα της άμυνας ως από κοινού προμηθειών — έως το τέλος του 2027.
5. Διασφάλιση της ύπαρξης έργων, συμβάσεων και χρηματοδότησης για την κάλυψη κρίσιμων ελλείψεων δυνατοτήτων στους τομείς προτεραιότητας — έως το τέλος του 2028.
6. Παραλαβή όλων των προμηθειών που χρηματοδοτούνται από το SAFE, ώστε να καλυφθούν όλες οι ελλείψεις δυνατοτήτων στους τομείς προτεραιότητας — έως το τέλος του 2030.

Δείκτες:

Προτείνεται η ετήσια έκθεση αμυντικής ετοιμότητας να παρακολουθεί την εξέλιξη των συλλογικών στρατιωτικών ελλείψεων της ΕΕ ανά τομέα δυνατοτήτων προτεραιότητας (σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος) και τον αριθμό των έργων που δρομολογήθηκαν και των δυνατοτήτων που εξασφαλίστηκαν ανά τομέα προτεραιότητας, με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται από το ΣΕΕΕ και τον ΕΟΑ.

⁴ Εντός του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας. Το 2017 τούτο κατέστη πιο δεσμευτική υποχρέωση της PESCO.

4 — Δρομολόγηση ευρωπαϊκών εμβληματικών πρωτοβουλιών για την ετοιμότητα

Ενώ απαιτείται πρόοδος σε όλους τους τομείς των αμυντικών δυνατοτήτων, υπάρχει επείγουσα ανάγκη μαζικών και συντονισμένων επενδύσεων σε πανευρωπαϊκά έργα που θα προστατεύσουν την Ευρώπη στο σύνολό της από αυτές τις έντονες απειλές.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή και η ΥΕ/ΑΠ προτείνουν **σύνολο αρχικών ευρωπαϊκών εμβληματικών πρωτοβουλιών για την ετοιμότητα**, οι οποίες είναι εκ φύσεως πανευρωπαϊκές, θα ωφελήσουν την ασφάλεια της Ευρώπης στο σύνολό της και θα αλληλενισχύονται: την **ευρωπαϊκή πρωτοβουλία άμυνας έναντι δρόνων**, το **παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων**, την **ευρωπαϊκή αεροπορική ασπίδα** και την **ευρωπαϊκή διαστημική ασπίδα**.

Θα είναι ανοικτές σε όλα τα κράτη μέλη που επιθυμούν να συμμετάσχουν. Οι εμβληματικές πρωτοβουλίες έχουν οριζόντιο χαρακτήρα και συνεπάγονται πρόοδο σε διάφορους τομείς δυνατοτήτων και σε τομείς πέραν των βασικών αμυντικών δραστηριοτήτων. Ιδιαίτερη σημασία θα έχουν η προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας, η διαχείριση των συνόρων και η εσωτερική ασφάλεια.

Τα κράτη μέλη θα αποφασίσουν σχετικά με αυτές τις εμβληματικές πρωτοβουλίες, καθώς και σχετικά με πιθανές πρόσθετες πρωτοβουλίες (π.χ. κυβερνοχώρος, θαλάσσιες μεταφορές κ.λπ.). Θα αποτελέσουν κινητήρια δύναμη αυτών των πρωτοβουλιών, συμφωνώντας κατά την κρίση τους σχετικά με τους συγκεκριμένους στόχους, την κατανομή καθηκόντων, την κατανομή των κονδυλίων των εθνικών προϋπολογισμών και το καταλληλότερο πλαίσιο για την επίτευξή τους.

Η Επιτροπή θα ενεργεί ως διαμεσολαβητής, παρέχοντας υπηρεσία «μίας στάσης» για την παροχή τεχνικής βοήθειας και συμβουλών στα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο σύνδεσης των εθνικών δράσεων με τα διαθέσιμα εργαλεία και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών ταμείων), διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνοχή και τη συνέχεια μεταξύ των διαφόρων αξόνων εργασίας. Ο ύπατος εκπρόσωπος, μέσω της ΕΥΕΔ, του ΣΕΕΕ και του ΕΟΑ, θα παρέχει συμβουλές στα κράτη μέλη και θα διασφαλίζει ότι οι εμβληματικές πρωτοβουλίες υποστηρίζουν συμφωνηθέντες τομείς προτεραιότητας όσον αφορά τις δυνατότητες, ευθυγραμμίζονται με τους μακροπρόθεσμους στόχους ανάπτυξης δυνατοτήτων και συνάδουν με τα στρατιωτικά σχέδια του NATO.

Έως την άνοιξη του 2026, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα πρέπει να συμφωνήσουν σχετικά με την κατάλληλη ρύθμιση συντονισμού, με υποστήριξη από την Επιτροπή, την ύπατη εκπρόσωπο και άλλους φορείς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας. Η πρόοδος σε κάθε εμβληματική πρωτοβουλία θα παρακολουθείται στην ετήσια έκθεση αμυντικής ετοιμότητας.

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία άμυνας έναντι δρόνων και το παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων

Οι πρόσφατες επανειλημμένες παραβιάσεις του εναέριου χώρου κρατών μελών της ΕΕ ανέδειξαν την επείγουσα ανάγκη να δημιουργηθεί μια ευέλικτη, ευπροσάρμοστη και προηγμένη ευρωπαϊκή δυνατότητα αντιμετώπισης των μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Ενώ τα ανατολικά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη άμεση απειλή από τη Ρωσία

και τη Λευκορωσία, μια τέτοια απειλή μπορεί να φτάσει σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, όπως έδειξαν πρόσφατα περιστατικά.

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία άμυνας έναντι δρόνων θα σχεδιαστεί με προσέγγιση 360°, ως ένα πολυεπίπεδο, τεχνολογικά προηγμένο σύστημα με διαλειτουργικές δυνατότητες αναχαίτισης δρόνων για την ανίχνευση, την παρακολούθηση και την εξουδετέρωσή τους, καθώς και δυνατότητες πλήγματος κατά επίγειων στόχων με τη μόχλευση της τεχνολογίας δρόνων για προσβολή ακριβείας. Η ικανότητα αναχαίτισης δρόνων θα πρέπει να είναι πλήρως διαλειτουργική και συνδεδεμένη μεταξύ των κρατών μελών, παρέχοντας ευρωπαϊκή επίγνωση κατάστασης και ικανότητα δράσης από κοινού και ασφάλειας υποδομών ζωτικής σημασίας από κοινού με το NATO.

Αυτές οι ευρωπαϊκές δυνατότητες αναχαίτισης δρόνων θα πρέπει να βασίζονται στα διδάγματα που αντλήθηκαν από την Ουκρανία σχετικά με την καίρια σημασία που έχει η δημιουργία καινοτόμων οικοσυστημάτων δρόνων και αναχαίτισης δρόνων, η σύνδεση της έρευνας και ανάπτυξης με την παραγωγή και η υιοθέτηση κλιμακούμενης παραγωγικής ικανότητας και συνεχούς τεχνολογικής ανάπτυξης. Δίδεται στην Ευρώπη η ευκαιρία να μάθει τον ουκρανικό τρόπο καινοτομίας στον τομέα της στρατιωτικής τεχνολογίας, η ευκαιρία δε αυτή θα συνδεθεί με την προτεινόμενη συμμαχία δρόνων με την Ουκρανία. Το δίκτυο αναχαίτισης δρόνων θα είναι προσαρμόσιμο για σκοπούς πολιτικοστρατιωτικής και διπλής χρήσης και θα συμβάλλει στην αντιμετώπιση απειλών που δεν σχετίζονται με την άμυνα ή άλλων κινδύνων που είναι κοινοί σε όλα τα σύνορα της ΕΕ. Τούτο περιλαμβάνει την προστασία των συνόρων, την εργαλειοποίηση της μετανάστευσης, την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας και το διακρατικό οργανωμένο έγκλημα.

Οι δυνατότητες αναχαίτισης των δρόνων θα αποτελέσουν βασική συνιστώσα της εμβληματικής πρωτοβουλίας «παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων», η οποία αποσκοπεί στην ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών στα ανατολικά σύνορα να αντιμετωπίζουν ευρύ φάσμα απειλών, συμπεριλαμβανομένων των υβριδικών επιχειρήσεων, του σκιώδους στόλου της Ρωσίας και του κινδύνου ένοπλης επίθεσης. Στόχος είναι η ενίσχυση των ανατολικών συνόρων της ΕΕ διά ξηράς, θαλάσσης ή αέρος, συμβάλλοντας στην ασφάλεια ολόκληρης της Ένωσης.

Το παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων θα συνδυάσει τα συστήματα αεράμυνας και αναχαίτισης δρόνων με ένα σύνολο επίγειων αμυντικών συστημάτων με θαλάσσια ασφάλεια στη Βαλτική και στον Εύξεινο Πόντο και συστήματα για αυξημένη επίγνωση κατάστασης, καθώς και για την εσωτερική ασφάλεια και τη διαχείριση των συνόρων. Το παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί πλήρως με τον κόμβο θαλάσσιας ασφάλειας της ΕΕ στον Εύξεινο Πόντο και την ολοκληρωμένη δομή διοίκησης και ελέγχου του NATO και να δρα συμπληρωματικά προς την επιχείρηση Eastern Sentry, την αεροπορική αστυνόμευση της Βαλτικής και τις δυνάμεις προκεχωρημένης παρουσίας. Θα συμβάλει στην ανάπτυξη, με τη μέγιστη δυνατή ταχύτητα, στοιχείων που θα επεκταθούν και θα ενσωματωθούν σε ένα ευρύτερο σχέδιο σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

Στόχοι:

Προτείνεται να δημιουργηθούν ολοκληρωμένες ευρωπαϊκές δυνατότητες συνοριακής άμυνας με πολυτομεακά συστήματα επιτήρησης, δυνατότητες δρόνων και αναχαίτισης δρόνων, δυνατότητες ηλεκτρονικού πολέμου, συστήματα προσβολής ακριβείας και επιχειρησιακό συντονισμό με ικανότητα ανταπόκρισης. Όλα αυτά σε στενή συνεργασία με το NATO και συμπληρωματικά προς τα περιφερειακά του σχέδια για την εδαφική άμυνα. Θα πρέπει να αναπτυχθεί παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων σε όλα τα κράτη

μέλη κατά μήκος των ανατολικών συνόρων της ΕΕ, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη τα χερσαία και τα θαλάσσια σύνορα με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, κάτι που θα συμβάλει στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής άμυνας.

Ορόσημα:

1. Έγκριση, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας άμυνας έναντι δρόνων και του παρατηρητηρίου ανατολικών συνόρων ως εμβληματικών πρωτοβουλιών προτεραιότητας — έως το τέλος του 2025.
2. Έναρξη της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας άμυνας έναντι δρόνων και του παρατηρητηρίου ανατολικών συνόρων — T1 2026.
3. Πρώτες προσκλήσεις υποβολής έργων στο πλαίσιο του EDIP για κλιμάκωση της παραγωγής και στήριξη των κοινών προμηθειών. Πρώτες πληρωμές προχρηματοδότησης στο πλαίσιο του SAFE για τα έργα των εμβληματικών πρωτοβουλιών — T1 2026
4. Έναρξη της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας άμυνας έναντι δρόνων και του παρατηρητηρίου ανατολικών συνόρων — ως το τέλος του 2026.
5. Πλήρως λειτουργική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία άμυνας έναντι δρόνων — έως το τέλος του 2027.
6. Λειτουργία του παρατηρητηρίου ανατολικών συνόρων — έως το τέλος του 2028.

Ενώ το παρατηρητήριο ανατολικών συνόρων και η ευρωπαϊκή άμυνα έναντι δρόνων είναι οι πλέον επείγουσες, θα πρέπει να επιταχυνθούν οι εργασίες για την ανάπτυξη μιας **ευρωπαϊκής αεροπορικής ασπίδας**, η οποία θα εξασφαλίζει ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη αντιαεροπορική και αντιπυραυλική αμυντική προστασία στα κράτη μέλη, πλήρως διαλειτουργική με το σύστημα διοίκησης και ελέγχου του NATO, καθώς και μιας **ευρωπαϊκής διαστημικής ασπίδας**, η οποία θα εξασφαλίζει την προστασία και την ανθεκτικότητα των διαστημικών πόρων και υπηρεσιών.

Ευρωπαϊκή αεροπορική ασπίδα

Η εμβληματική πρωτοβουλία για την ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή αεροπορική ασπίδα θα προστατεύσει τον εναέριο χώρο και τις κρατικές λειτουργίες των κρατών μελών. Τα προγράμματα της ΕΕ θα στηρίζουν τα κράτη μέλη στην επίτευξη ολοκληρωμένης και πολυεπίπεδης αντιαεροπορικής και αντιπυραυλικής ασπίδας, συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων αισθητήρων, η οποία θα προστατεύει από το πλήρες φάσμα των αεροπορικών απειλών και θα είναι πλήρως διαλειτουργική με το σύστημα διοίκησης και ελέγχου του NATO. Η πρωτοβουλία θα βοηθήσει τις ένοπλες δυνάμεις των κρατών μελών να μειώσουν τις εξαρτήσεις και θα στηρίξει τους συμμάχους στην επίτευξη των στόχων τους στο πλαίσιο του NATO.

Στόχος:

Προτείνεται η δημιουργία ευρωπαϊκής αεροπορικής ασπίδας που θα καλύπτει ολόκληρο το φάσμα αεράμυνας και αντιπυραυλικής άμυνας και η οποία θα είναι πλήρως διαλειτουργική με το σύστημα διοίκησης και ελέγχου και το δόγμα του NATO.

Ορόσημα:

1. Έγκριση, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, της ευρωπαϊκής αεροπορικής ασπίδας ως εμβληματικής προτεραιότητας — έως το τέλος του 2025.
2. Έναρξη λειτουργίας της ευρωπαϊκής αεροπορικής ασπίδας — T2 2026.

3. Ιεράρχηση των δράσεων που σχετίζονται με την ανταεροπορική και αντιπυραυλική άμυνα στα προγράμματα εργασίας του ETA και του EDIP — έως το τέλος του 2026.

Ευρωπαϊκή διαστημική ασπίδα

Η **ευρωπαϊκή διαστημική ασπίδα** είναι **καίριας σημασίας** για την ενίσχυση των αμυντικών ικανοτήτων των κρατών μελών και τη διασφάλιση της **προστασίας και της ανθεκτικότητας των διαστημικών πόρων και υπηρεσιών** έναντι αυξανόμενων απειλών, καθώς και για την επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας με ορίζοντα το 2030 με βάση εθνικούς και εμπορικούς διαστημικούς πόρους, με τη στήριξη των διαστημικών συστημάτων της ΕΕ. Θα συμπληρώσει τις διαστημικές δυνατότητες διπλής χρήσης της ΕΕ που θα παρέχουν κυβερνητικές υπηρεσίες προς όφελος όλων των κρατών μελών όσον αφορά τα ακόλουθα: εντοπισμός θέσης, πλοήγηση και χρονισμός με την κυβερνητική υπηρεσία Galileo, γεωδιαστημικές πληροφορίες με την κυβερνητική υπηρεσία γεωσκόπησης και ασφαλείς επικοινωνίες με το IRIS² για την παροχή κινήτρων στα κράτη μέλη ώστε να αναπτύξουν από κοινού κυρίαρχες δυνατότητες. Θα προωθήσει την ανάπτυξη διαλειτουργικών εθνικών αμυντικών δυνατοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στον εξοπλισμό που βασίζεται στο Galileo, την επίγνωση του διαστημικού τομέα, την αντιμετώπιση των παρεμβολών και της αλλοίωσης, καθώς και τις ενδοδιαστημικές εργασίες και υπηρεσίες, όπου η Ευρώπη έχει σαφείς ελλείψεις και εξαρτήσεις.

Στόχος:

Προτείνεται η δημιουργία και η προστασία ενός ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού συστήματος διαστημικών δυνατοτήτων που εξυπηρετούν αμυντικούς σκοπούς, με βάση τα διαστημικά συστήματα της ΕΕ και τις υφιστάμενες εθνικές δυνατότητες.

Ορόσημα:

1. Έγκριση, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, της ευρωπαϊκής διαστημικής ασπίδας ως εμβληματικής προτεραιότητας — έως το τέλος του 2025.
2. Ιεράρχηση των σχετικών δράσεων στα προγράμματα εργασίας για το διάστημα, IRIS², ETA και EDIP στο πλαίσιο συντονισμένης προσέγγισης και συνεργασία με τα κράτη μέλη για τη στήριξη του συντονισμού των σχεδίων τους για τις δημόσιες συμβάσεις (SAFE) — από το 2026.
3. Έναρξη λειτουργίας της Ευρωπαϊκής διαστημικής ασπίδας — T2 2026.

5 — Η βιομηχανική διάσταση της άμυνας

Μια ισχυρή, ανθεκτική και τεχνολογικά καινοτόμος βιομηχανική βάση, με τις ρίζες της στην ΕΕ, αποτελεί βασική συνιστώσα της αποτροπής της Ευρώπης και της φυσικής και οικονομικής της ασφάλειας. Αποτελεί επίσης κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη, δεδομένου του μεγέθους της αγοράς της ΕΕ, του δυναμικού απασχόλησης και των δευτερογενών επιπτώσεων στην ευρύτερη οικονομία. Η προσπάθεια να καλυφθούν τα κενά δυνατοτήτων πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία για την αμυντική βιομηχανία της ΕΕ να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της, να συνεργαστεί περαιτέρω και να ενστερνιστεί την καινοτομία, να τεθεί στην πρώτη γραμμή των τεχνολογιών αιχμής και να ενισχύσει το εξαγωγικό δυναμικό. Τούτο πρέπει να ωφελήσει όλες τις εταιρείες της αλυσίδας εφοδιασμού, ιδίως τις νεοφυείς, τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις, τις ΜΜΕ και τις εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης, αλλά και τις περιφερειακές οικονομίες και τα μικρότερα κράτη μέλη.

Τέσσερα χρόνια πολέμου στην Ουκρανία έχουν δείξει πόσο ζωτικής σημασίας είναι να υπάρχουν επαρκή αποθέματα πυρομαχικών και εξοπλισμού, να υπάρχουν γραμμές παραγωγής που μπορούν να επεκτείνονται γρήγορα και να ανεφοδιάζονται, αλλά και καλά συγχρονισμένες αλυσίδες εφοδιασμού. Οι δημόσιες και οι ιδιωτικές επενδύσεις πρέπει να προωθήσουν την επέκταση των βιομηχανικών οικοσυστημάτων κατά την επόμενη πενταετία, με οφέλη για τις περιφερειακές οικονομίες.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή είναι έτοιμη να παράσχει στη βιομηχανία καθοδήγηση σχετικά με τον ανταγωνισμό όσον αφορά τα έργα συνεργασίας στον τομέα της άμυνας. Η Επιτροπή συνεργάζεται επίσης με τα κράτη μέλη για να αξιολογήσει κατά πόσον θα πρέπει να εκσυγχρονίσει την προσέγγισή της βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον συγκεκριμένο τομέα και ενδεχομένως να παράσχει καθοδήγηση.

Για την καλύτερη σύνδεση της προόδου όσον αφορά την κάλυψη των ελλείψεων σε δυνατότητες με την αύξηση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας (EBTBA), η Επιτροπή **θα εμβαθύνει στην κατανόηση της τρέχουσας και της προγραμματισμένης ευρωπαϊκής βιομηχανικής παραγωγικής ικανότητας**, εστιάζοντας κάθε χρόνο σε επιλεγμένες προτεραιότητες. Τούτο θα ξεκινήσει με την ανταεροπορική και αντιπυραυλική άμυνα, τα συστήματα δρόνων / αναχαίτισης δρόνων και τα διαστημικά συστήματα.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν την από κοινού αγοραστική τους ισχύ μέσω **πολυετών προγραμμάτων προμηθειών** για να στείλουν τα κατάλληλα μακροπρόθεσμα μηνύματα που θα βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να λάβουν επενδυτικές αποφάσεις σχετικά με την επέκταση της παραγωγής και να επιτύχουν ό,τι απαιτείται για την κάλυψη των ελλείψεων σε δυνατότητες. Η ενίσχυση του συντονισμού των προγραμμάτων αυτών θα μειώσει τον κατακερματισμό, θα ενισχύσει την απολύτως αναγκαία διαλειτουργικότητα και θα εξασφάλιζε τη βέλτιστη σχέση κόστους-οφέλους.

Η καινοτομία αποτελεί κρίσιμη συνιστώσα της αμυντικής ετοιμότητας της Ευρώπης. Οι ανατρεπτικές τεχνολογίες, οι ταχείες δοκιμές τους και η ενσωμάτωσή τους στις αμυντικές δυνατότητες, καθώς και η ευέλικτη συνεργασία με την τεχνολογική κοινότητα είναι απαραίτητα στοιχεία για τις σύγχρονες πολεμικές επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, η χρηματοδότηση της ΕΕ θα διοχετευθεί στην τόνωση των επενδύσεων έρευνας και ανάπτυξης και της καινοτόμου βιομηχανικής παραγωγής, ενεργοποιώντας πρόσθετες ιδιωτικές επενδύσεις και προωθώντας νεοφυείς επιχειρήσεις διπλής χρήσης, επεκτεινόμενες επιχειρήσεις, καθώς και καινοτόμες ΜΜΕ και εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Θα μπορούσε επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο απλουστευμένων διαδικασιών σύναψης συμβάσεων για νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ. Η πρόσφατη ενδιάμεση επανεξέταση της πολιτικής συνοχής παρέχει κίνητρα για τον αναπρογραμματισμό της χρηματοδότησης της συνοχής με στόχο την ανάπτυξη και την παραγωγή κρίσιμων τεχνολογιών και την ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων. Το μελλοντικό **Ταμείο Ανταγωνιστικότητας της ΕΕ** θα επικεντρωθεί σε καινοτόμες τεχνολογίες και ανατρεπτικές λύσεις από νέους τεχνολογικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων, των ΜΜΕ και των εταιρειών μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Το μελλοντικό **πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη»**, ιδίως δε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας, θα στηρίξουν την υπερπροηγμένη τεχνολογία και την ανατρεπτική καινοτομία από την έρευνα έως την κλιμάκωση, μεταξύ άλλων σε αμυντικές εφαρμογές. Ο **ευρωπαϊκός χάρτης πορείας για τον μετασχηματισμό της άμυνας** θα παράσχει το πλαίσιο για κάτι τέτοιο, θα υποβληθεί δε έως τα τέλη Νοεμβρίου. Θα προτείνει νέους τρόπους για την τόνωση της καινοτομίας με την αμυντική βιομηχανία, συμπεριλαμβανομένων των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων και

των ΜΜΕ, με γνώμονα την ανάγκη για μεγαλύτερη ευελιξία, ταχύτητα και ανάληψη κινδύνων.

Η Ευρώπη πρέπει να διασφαλίσει ότι θα παραμείνει στην πρωτοπορία στην αμυντική τεχνολογία, ιδίως όσον αφορά τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Πρέπει **να ενισχύσουμε τις επενδύσεις και την καινοτομία στην αμυντική-βιομηχανική βάση της Ευρώπης**, ιδίως όσον αφορά την παραγωγή κρίσιμων συστημάτων για σύγχρονο πόλεμο —είτε πρόκειται για δρόνους, για δορυφόρους, για συστήματα διοίκησης και ελέγχου είτε για ένα ασφαλές ευρωπαϊκό νέφος— όπου η τεχνητή νοημοσύνη θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την ικανότητά μας να παράγουμε ό,τι απαιτείται.

Ως εκ τούτου, για να στηρίξει τις προσπάθειες αυτές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή **θα επιταχύνει την απλούστευση**, ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε σχετικά σύνολα δεδομένων για την κατάρτιση και την επικύρωση ισχυρών, ανθρωποκεντρικών και αξιόπιστων λύσεων ΤΝ, και θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο, μεταξύ άλλων μέσω ενδεχόμενων νέων μέτρων απλούστευσης.

Μια νέα εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ, των εθνικών κυβερνήσεων και των ενδιαφερόμενων μερών στον τομέα της άμυνας πρέπει να στηρίξει τις συλλογικές προσπάθειες ετοιμότητας. Με βάση τον διάλογο μεταξύ της Επιτροπής και της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας, κυβερνήσεις, φορείς της ΕΕ, εργολήπτες, ΜΜΕ, εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης και φορείς τεχνολογικής καινοτομίας θα πρέπει να συμμετέχουν σε **ετήσια σύνοδο κορυφής της αμυντικής βιομηχανίας**.

Η ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία χρειάζεται ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Στο πλαίσιο του **συμφώνου για τις δεξιότητες, η μεγάλης κλίμακας σύμπραξη δεξιοτήτων στον τομέα της αεροδιαστημικής και της άμυνας** δραστηριοποιείται σε προγράμματα πρόβλεψης δεξιοτήτων, αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, καθώς και στη συμμετοχή ταλέντων, με σκοπό τη στήριξη των κρατών μελών για την επανειδίκευση 600 000 ατόμων για την αμυντική βιομηχανία έως το 2030. Η εγγύηση δεξιοτήτων της ΕΕ μπορεί επίσης να συμβάλει στη μετακίνηση εργαζομένων από τομείς κινδύνου σε στρατηγικούς τομείς, όπως η αμυντική βιομηχανία.

Η αμυντική παραγωγή εξαρτάται επίσης από την ασφαλή πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες. Πρέπει να αντιμετωπιστούν οι στρατηγικές εξαρτήσεις και τα σημεία συμφόρησης σε κρίσιμες πρώτες ύλες και κατασκευαστικά στοιχεία. Το Παρατηρητήριο Κρίσιμων Τεχνολογιών θα εκπονήσει ανάλυση κινδύνου, η οποία θα αποτελέσει τη βάση για τη λήψη σαφών και στοχευμένων μέτρων προς αντιμετώπιση των αδυναμιών. Εδώ θα μπορούσε να συμπεριληφθεί η παροχή, στη βιομηχανία, της δυνατότητας να λαμβάνει στήριξη για έργα που εξασφαλίζουν τον εφοδιασμό, για παράδειγμα μέσω έρευνας για εναλλακτικές λύσεις ή μέσω δημιουργίας αποθεμάτων ή μέσω άλλων έργων στο πλαίσιο της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες.

Η προώθηση εταιρικών σχέσεων για την ασφάλεια και την άμυνα με χώρες που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη δυνατοτήτων, τη διαλειτουργικότητα, την καινοτομία και την αμυντική βιομηχανική ετοιμότητα, καθώς και για τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού σε πρώτες ύλες ή κρίσιμα κατασκευαστικά στοιχεία. Σύμφωνα με τη λευκή βίβλο, η ΕΕ έχει λάβει συγκεκριμένα μέτρα για να προωθήσει το θεματολόγιο εταιρικών σχέσεων της στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας με συμμάχους και ομοϊδεάτες εταίρους, ιδίως το ΝΑΤΟ, με το οποίο ο ΕΟΑ θα επιδιώξει να συμφωνήσει σε τεχνική ρύθμιση για την ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών. Το μοντέλο αυτό χρησιμοποιείται για πρώτη φορά με το **Ηνωμένο**

Βασίλειο και τον **Καναδά**, χώρες με τις οποίες διεξάγονται διαπραγματεύσεις για διμερείς συμφωνίες που θα επιτρέπουν στις αντίστοιχες αμυντικές βιομηχανίες και προϊόντα τους να επωφελούνται από κοινές προμήθειες στο πλαίσιο του μέσου SAFE. Η αμυντική βιομηχανική συνεργασία βρίσκεται επίσης στο επίκεντρο των διαλόγων για την αμυντική βιομηχανία με την Ιαπωνία και, δυνητικά στο μέλλον, με την Ινδία. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εμβαθύνει την εταιρική της σχέση στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας με τη Μολδαβία.

Στόχοι:

Προτείνεται να διασφαλιστεί ότι έως το 2030 η EBTBA θα μπορεί να παρέχει τις δυνατότητες που χρειάζονται τα κράτη μέλη στην αναγκαία κλίμακα και με την αναγκαία ταχύτητα. Οι γραμμές παραγωγής θα πρέπει να αυξηθούν σημαντικά και οι χρόνοι παράδοσης του κρίσιμου αμυντικού υλικού θα πρέπει να μειωθούν σημαντικά. Θα πρέπει να αξιοποιηθεί το πλήρες δυναμικό της καινοτομίας για την άμυνα, συμπεριλαμβανομένων των ουκρανικών λύσεων. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η ανθεκτικότητα των αλυσίδων εφοδιασμού στον τομέα της άμυνας, μεταξύ άλλων με τη μείωση των κρίσιμων εξαρτήσεων όσον αφορά πρώτες ύλες και άλλες κρίσιμες εισροές.

Ορόσημα:

1. Έγκριση, από τους συννομοθέτες, του προγράμματος για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία. Παρουσίαση, από την Επιτροπή, του ευρωπαϊκού χάρτη πορείας για τον μετασχηματισμό της άμυνας — Νοέμβριος 2025.
2. Δημιουργία, από την Επιτροπή, τεχνολογικών συμμαχιών για την άμυνα, οι οποίες συνδέουν φορείς τεχνολογικής καινοτομίας με χρήστες του αμυντικού τομέα στα κράτη μέλη, ώστε να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν κρίσιμα κενά δυνατοτήτων — έως το τέλος του 2025.
3. Επέκταση, από την Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τις ηγετικές χώρες των συνασπισμών δυνατοτήτων, του στρατηγικού διαλόγου με τη βιομηχανία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2026 και διοργάνωση, από την Επιτροπή, της πρώτης ετήσιας συνόδου κορυφής για την αμυντική βιομηχανία έως τα μέσα του 2026.
4. Παρουσίαση, από την Επιτροπή, επισκόπησης της αύξησης της βιομηχανικής ικανότητας που απαιτείται για τη διασφάλιση αξιόπιστου εφοδιασμού στους συμφωνηθέντες τομείς δυνατοτήτων — έναρξη έως τα μέσα του 2026.
5. Ανάλυση των κινδύνων που απορρέουν από στρατηγικές εξαρτήσεις και σημεία συμφόρησης σε κρίσιμες πρώτες ύλες και σχέδιο δράσης με μέτρα μετριασμού για τις διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας — δεύτερο εξάμηνο του 2026.
6. Επανεκτίμηση 200 000 εργαζομένων για την αμυντική βιομηχανία έως το 2026.
7. Έγκριση του Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, σκέλος άμυνας, και του προγράμματος-πλαισίου «Ορίζων Ευρώπη» στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ και ετοιμότητα λειτουργίας τους — έως το τέλος του 2027.

Δείκτες:

Προτείνεται να χρησιμοποιηθούν ως δείκτες στην ετήσια έκθεση αμυντικής ετοιμότητας τα εξής: συνεισφορά της αμυντικής βιομηχανίας της ΕΕ των 27 στο ποσοστό του ΑΕΠ της ΕΕ· ποσοστό εργαζομένων στην αμυντική βιομηχανία της ΕΕ των 27, συμπεριλαμβανομένων νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ετησίως· ποσοστό νέων ή διευρυμένων εγκαταστάσεων αμυντικής παραγωγής, υλοποίηση προγραμμάτων της ΕΕ για τη στήριξη της καινοτομίας στον τομέα της άμυνας, αριθμός διπλωμάτων

ευρεσιτεχνίας που σχετίζονται με την άμυνα και έχουν καταχωριστεί στην ΕΕ, αριθμός νεοφυών επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν και αριθμός εταιρειών-μονόκερων στον τομέα της άμυνας.

6 — Η Ουκρανία ως βασικός συντελεστής της προσπάθειας ετοιμότητας της Ευρώπης

Η μετατροπή της Ουκρανίας σε σκαντζόχοιρο με αγκάθια από χάλυβα που να την καθιστούν αχώνευτη για κάθε εισβολέα είναι εξίσου σημαντική για την ασφάλεια της Ουκρανίας όσο και της Ευρώπης. Οι προσπάθειες αμυντικής ετοιμότητας της Ευρώπης θα πρέπει να ενισχύσουν περαιτέρω την Ουκρανία και να διασφαλίσουν ότι η Ευρώπη επωφελείται από την εμπειρία της Ουκρανίας στο πεδίο μάχης, την καινοτόμο εφευρετικότητα, την αποτελεσματική πολιτική-στρατιωτική συνεργασία και την ανάπτυξη της βιομηχανικής ικανότητας.

Τα κράτη μέλη και η ΕΕ θα συμβάλουν σε ένα πλαίσιο μακροπρόθεσμων εγγυήσεων ασφάλειας προς την Ουκρανία, το οποίο θα βασίζεται στα εξής: διαρκείς νομικές ρυθμίσεις· προβλέψιμες πολυετείς χρηματοοικονομικές και στρατιωτικές προμήθειες· ενσωμάτωση της αμυντικής βιομηχανίας στην ΕΒΤΒΑ· σαφείς συμβουλευτικοί μηχανισμοί· και σύνδεση με την προσχώρηση της Ουκρανίας στην ΕΕ και τη μεταπολεμική ανασυγκρότηση.

Στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας βρίσκεται η **διαρκής προσπάθεια για την αξιοποίηση της ποιοτικής στρατιωτικής υπεροχής της Ουκρανίας** (στο εξής: QME). Για να διασφαλιστεί μεσοπρόθεσμα η QME της Ουκρανίας, η Επιτροπή επεξεργάζεται ένα **δάνειο επανορθώσεων**, το οποίο θα χρηματοδοτείται από τα ταμειακά υπόλοιπα που συνδέονται με τα ακινητοποιημένα ρωσικά περιουσιακά στοιχεία. Τούτο θα δημιουργήσει την προβλέψιμη πολυετή χρηματοδότηση για την Ουκρανία και θα διασφαλίσει ότι η Ουκρανία έχει άμεση πρόσβαση σε σταθερή ροή ανώτερου στρατιωτικού εξοπλισμού, κυρίως από την ευρωπαϊκή και την ουκρανική αμυντική βιομηχανία, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του πεδίου μάχης, τροφοδοτώντας **βιομηχανικές εταιρικές σχέσεις με ευρωπαϊκές εταιρείες για καινοτομία και επέκταση**. Η αυξημένη και καλύτερη κατάρτιση, χάρη στην αποστολή για τη στρατιωτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: EUMAM), και η βελτιωμένη συλλογή πληροφοριών θα αποτελέσουν επίσης βασικά συστατικά της QME της Ουκρανίας.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής για μια **συμμαχία δρόνων με την Ουκρανία**, η οποία θα μπορούσε να υποστηριχθεί οικονομικά από διάφορους μηχανισμούς χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων με τη βοήθεια του εμπροσθοβαρούς ποσού ύψους 2 δισ. EUR από τα δάνεια επιτάχυνσης των έκτακτων εσόδων («ERA»), δείχνει ότι τούτο μπορεί να λειτουργήσει στην πράξη. Η συμμαχία δρόνων θα στηρίζει τη δημιουργία κοινών επιχειρήσεων μεταξύ ουκρανικών και ευρωπαϊκών εταιρειών εκτός Ουκρανίας, αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή τεχνολογία σε συνδυασμό με τις γνώσεις και την εμπειρία της Ουκρανίας. Η Ουκρανία θα αποτελέσει επίσης πλήρες μέρος της εφαρμογής των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, όπως το **SAFE** και το **EDIP/Μέσο Στήριξης της Ουκρανίας («USI»)**, ώστε να αποκτάται εξοπλισμός για την Ουκρανία, με την Ουκρανία και από την ουκρανική βιομηχανία όσο το δυνατόν περισσότερο. Ανάλογα με την πρόοδο, **θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο, στις αρχές του 2026, πιθανής συμπληρωματικής πρωτοβουλίας με επίκεντρο την Ουκρανία**, ώστε να δοθούν κίνητρα για περαιτέρω συνεργατικές προσπάθειες.

Στόχοι:

Προτείνεται να διασφαλιστεί ότι η Ουκρανία μπορεί να αμυνθεί και να αποτρέψει κάθε μελλοντική ρωσική επίθεση. Η ουκρανική αμυντική βιομηχανία θα πρέπει να είναι πλήρως ενσωματωμένη στην ευρωπαϊκή, ώστε να αυξηθεί η παραγωγή της Ουκρανίας και να αξιοποιείται πλήρως το δυναμικό των επιτυχιών καινοτομίας της Ουκρανίας για την ευρωπαϊκή άμυνα.

Ορόσημα:

1. Έγκριση του μέσου στήριξης της Ουκρανίας στο πλαίσιο του EDIP και του «δανείου επανορθώσεων» με ετήσιο ποσό για τη στήριξη της QME της Ουκρανίας — έως το τέλος του 2025.
2. Υλοποίηση της πρωτοβουλίας της ύπατης εκπροσώπου για 2 εκατομμύρια βλήματα πυροβολικού — έως το τέλος του 2025.
3. Ένταξη της Ουκρανίας στους σχετικούς συνασπισμούς δυνατοτήτων και δρομολόγηση της συμμαχίας δρόνων ΕΕ-Ουκρανίας — έως T1 2026.
4. Ανάλογα με το επίπεδο των συνεισφορών SAFE στην άμυνα της Ουκρανίας, αξιολόγηση ενδεχομένου πιθανών πρόσθετων κινήτρων για τη στήριξη των κρατών μελών προς την Ουκρανία — έως T1 2026.
5. Προτάσεις λήψης πρόσθετων μέτρων με σκοπό την παροχή κινήτρων στα κράτη μέλη για ταχεία στρατιωτική στήριξη προς την Ουκρανία — έως T1 2026.
6. Εφαρμογή του «Brave Tech EU», συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της δοκιμής νέων τεχνολογικών λύσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του πεδίου μάχης που εντοπίστηκαν από κοινού με την Ουκρανία — έως το τέλος του 2026.
7. Συνέχιση της EUMAM και στήριξη της συμμαχίας των προθύμων, όταν το επιτρέψουν οι συνθήκες.

Δείκτες:

Στις ετήσιες εκθέσεις αμυντικής ετοιμότητας προτείνεται να παρακολουθείται η πρόοδος, συγκεκριμένα δε ο όγκος της συνολικής στρατιωτικής στήριξης της ΕΕ (EUR) προς την Ουκρανία, το σύνολο των στρατιωτών που εκπαιδεύονται από την EUMAM, η ποσότητα των παραδιδόμενων βλημάτων πυροβολικού μεγάλου διαμετρήματος και το μερίδιο των δανείων SAFE που αφορούν την Ουκρανία. Οι συνολικές άμεσες επενδύσεις της ΕΕ των 27 στην ουκρανική τεχνολογική και βιομηχανική βάση στον τομέα της άμυνας («UADTIB») (EUR) και ο αριθμός των κοινών επιχειρήσεων ΕΕ–Ουκρανίας στον τομέα της άμυνας θα καλύπτονται επίσης, ώστε να παρακολουθείται η ενσωμάτωση της ουκρανικής αμυντικής βιομηχανίας στην αμυντική βιομηχανία της ΕΕ.

7 — Οριζόντιοι παράγοντες διευκόλυνσης

Προς μια πραγματική πανευρωπαϊκή αγορά αμυντικού εξοπλισμού

Μια εύρυθμα λειτουργούσα και απλουστευμένη **αγορά αμυντικού εξοπλισμού της ΕΕ αποτελεί βασική προϋπόθεση** για την επίτευξη παραγωγής μεγάλης κλίμακας, τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και την καινοτομία στον τομέα της άμυνας. Απαιτεί αποτελεσματικούς, ενιαίους και δίκαιους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας, ένα αξιόπιστο σύστημα ενδοευρωπαϊκών μεταφορών, ένα ισχυρό καθεστώς ασφάλειας εφοδιασμού, καθώς και ευρεία υιοθέτηση αναγνωρισμένων προτύπων και αμοιβαία αναγνώριση της πιστοποίησης.

Η επανεξέταση της οδηγίας για τις δημόσιες συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας αναμένεται να προσφέρει στα κράτη μέλη ευέλικτες διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους, ιδίως κατά τη διενέργεια κοινών προμηθειών. Η βελτίωση της διαφάνειας και του ανοικτού χαρακτήρα αναμένεται να επιτρέψει στην αμυντική βιομηχανία της ΕΕ να παρέχει καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες σε ανταγωνιστικές τιμές, ενώ η προβλεψιμότητα αναμένεται να την βοηθήσει να αναπτύξει πρόσθετη παραγωγική ικανότητα. Η δημιουργία εσωτερικής αγοράς για την άμυνα θα απαιτήσει ενισχυμένη εμπιστοσύνη στις ενδοενωσιακές διασυνοριακές αλυσίδες εφοδιασμού. Η **δέσμη «omnibus» για την αμυντική ετοιμότητα** περιέχει προτάσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Οι συννομοθέτες θα πρέπει να την εγκρίνουν το αργότερο έως το τέλος του 2025. Ομοίως, η **πρόταση mini-omnibus** στον τομέα της άμυνας θα πρέπει να εγκριθεί το αργότερο έως τον Δεκέμβριο του 2025, ώστε να δοθούν καλύτερα κίνητρα για επενδύσεις που σχετίζονται με την αμυντική βιομηχανία πριν από το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (στο εξής: ΠΔΠ).

Στόχος:

Προτείνεται η δημιουργία, έως το 2030, μιας πραγματικής πανενωσιακής αγοράς αμυντικού εξοπλισμού, με απλουστευμένους και εναρμονισμένους κανόνες.

Ορόσημα:

1. Ολοκλήρωση της έγκρισης της δέσμης «omnibus» για την αμυντική ετοιμότητα και του mini-omnibus — έως το τέλος του 2025.
2. Ολοκλήρωση πρόσθετης νομοθετικής δράσης για την ενιαία αγορά, ιδίως δε αξιολόγηση των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και τις ενδοενωσιακές μεταφορές — έως το τέλος του 2026.

Προς έναν πανενωσιακό χώρο στρατιωτικής κινητικότητας

Η στρατιωτική κινητικότητα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη διασφάλιση της ευρωπαϊκής ασφάλειας και άμυνας, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης της ΕΕ προς την Ουκρανία. Η μετακίνηση στρατευμάτων και στρατιωτικού εξοπλισμού ανά την Ευρώπη εξακολουθεί να είναι πολύ δύσκολη, όπως δείχνουν οι ασκήσεις με τα κράτη μέλη. Το 2024 μόνο τα μισά κράτη μέλη συμμορφώνονταν πλήρως με τη δέσμευση των 5 εργάσιμων ημερών. Η ΕΕ έχει εντοπίσει 500 έργα και πλέον έργα «κομβικών σημείων» με επενδυτικές ανάγκες ύψους 100 δισ. EUR περίπου. Αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα για να εξαλειφθούν βασικά κενά και σημεία συμφόρησης κατά μήκος των τεσσάρων διαδρόμων προτεραιότητας της στρατιωτικής κινητικότητας. Τα ανατολικά σύνορα είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένα λόγω απουσίας συνεχών και διαλειτουργικών διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών. Για να επιταχυνθεί η πρόοδος, τον Νοέμβριο θα υποβληθεί φιλόδοξη **δέσμη μέτρων για τη στρατιωτική κινητικότητα**, η οποία θα περιλαμβάνει προτάσεις για τη θέσπιση ενοποιημένου κανονιστικού πλαισίου για τη διευκόλυνση της μεταφοράς εξοπλισμού, εμπορευμάτων και επιβατών για στρατιωτικούς σκοπούς ή σκοπούς πολιτικής προστασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και στοχευμένες τροποποιήσεις της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ ώστε να καλυφθούν καλύτερα οι απαιτήσεις στρατιωτικής κινητικότητας για τις υποδομές διπλής χρήσης.

Στόχοι:

Προτείνεται να δημιουργηθεί έως το τέλος του 2027 ένας πανενωσιακός χώρος στρατιωτικής κινητικότητας, με εναρμονισμένους κανόνες και διαδικασίες, καθώς και ένα

δίκτυο χερσαίων διαδρόμων, αερολιμένων, θαλάσσιων λιμένων και υποστηρικτικών στοιχείων που θα διασφαλίζουν την απρόσκοπτη μεταφορά στρατευμάτων και στρατιωτικού εξοπλισμού σε ολόκληρη την Ένωση, σε στενό συντονισμό με το ΝΑΤΟ, και θα ενισχύουν τη διαθεσιμότητα δυνατοτήτων πολιτικοστρατιωτικών μεταφορών.

Ορόσημα:

1. Παρουσίαση της δέσμης μέτρων για τη στρατιωτική κινητικότητα — πριν από το τέλος του 2025.
2. Προσδιορισμός και ιεράρχηση συγκεκριμένων έργων με αντικείμενο κομβικά σημεία στρατιωτικής κινητικότητας κατά μήκος των διαδρόμων στρατιωτικής κινητικότητας — έως T1 2026.
3. Έγκριση, από τους συννομοθέτες της δέσμης μέτρων για τη στρατιωτική κινητικότητα — έως το τέλος του 2026.
4. Έγκριση και λειτουργία νέου σκέλους στρατιωτικής κινητικότητας στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (στο εξής: ΜΣΕ) — έως το τέλος του 2027.

Δείκτες:

προτείνεται η ετήσια έκθεση αμυντικής ετοιμότητας να αναφέρει τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη μέλη για να διασφαλίσουν ότι η έκδοση αδειών μετακίνησης για στρατεύματα και εξοπλισμό είναι όσο το δυνατόν ταχύτερη (3 έως 5 εργάσιμες ημέρες)· αριθμός έργων κομβικών σημείων που υποστηρίζονται με χρηματοδότηση της ΕΕ· ποσοστό του προϋπολογισμού του ΜΣΕ για τη στρατιωτική κινητικότητα που εκταμιεύθηκε· και αριθμός έργων στρατιωτικής κινητικότητας που υποστηρίζονται από τον Όμιλο ΕΤΕπ.

Εξασφάλιση επαρκών οικονομικών πόρων και επενδύσεων

Στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, τα μέσα της ΕΕ για τη στήριξη της αμυντικής βιομηχανίας απέδειξαν την προστιθέμενη αξία τους. Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας** (ΕΤΑ) είναι πλέον ο τρίτος επενδυτής στην ΕΕ στον τομέα της αμυντικής έρευνας και ανάπτυξης ενώ, με περιορισμένα ποσά, το **ASAP** και το **EDIRPA** συμβάλλουν στη μείωση των κρίσιμων ελλείψεων και έχουν μοχλεύσει πρόσθετες επενδύσεις από τη βιομηχανία και τα κράτη μέλη ύψους άνω των 12 δισ. EUR. Μόλις τεθεί σε ισχύ, το **EDIP** θα προσφέρει νέα ειδικά εργαλεία για την παροχή πρόσθετων δυνατοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εμβληματικών έργων, όπως τα ευρωπαϊκά αμυντικά έργα κοινού ενδιαφέροντος (EDPCI) ή οι δομές για ευρωπαϊκά έργα εξοπλισμών (SEAP).

Η ενεργοποίηση της **εθνικής ρήτηρας διαφυγής («NEC»)** παρείχε μέχρι στιγμής πρόσθετα δημοσιονομικά περιθώρια σε 16 κράτη μέλη για την περαιτέρω αύξηση των αμυντικών δαπανών τους. Στο μέσο **Δράση ασφάλειας για την Ευρώπη («SAFE»)** συμμετέχουν 19 κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να εξαντληθεί το κονδύλιο των 150 δισ. EUR. Επιπλέον, μετά την ενδιάμεση επανεξέταση των μέσων της πολιτικής συνοχής, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες μπορούν να ανακατανεύμουν τα κονδύλια συνοχής σε επενδύσεις που σχετίζονται με την άμυνα, συμπεριλαμβανομένης της στρατιωτικής κινητικότητας, επωφελούμενα από υψηλότερα ποσοστά ευελιξίας και προχρηματοδότησης, οι δε περιφέρειες της ΕΕ που γειτνιάζουν με την Ουκρανία θα λάβουν επίσης στοχευμένη στήριξη, όπως και εκείνες που συνορεύουν με τη Ρωσία και τη Λευκορωσία.

Στο επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή πρότεινε **να αυξηθεί σημαντικά ο προϋπολογισμός για την άμυνα και το διάστημα**. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας, η άμυνα και το διάστημα θα επωφεληθούν από ένα σκέλος ύψους 131 δισ. EUR για τη στήριξη των μακροπρόθεσμων προσπαθειών των κρατών μελών προς επίτευξη αμυντικής ετοιμότητας. Στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαίσιου «Ορίζων Ευρώπη», οι δράσεις διπλής χρήσης θα είναι επιλέξιμες για στήριξη από τον προϋπολογισμό ύψους 175 δισ. EUR και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας θα είναι σε θέση να στηρίζει την καινοτομία σε κρίσιμες τεχνολογίες με έμφαση στις αμυντικές εφαρμογές. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός για τη **στρατιωτική κινητικότητα** θα αυξηθεί από 1,76 δισ. EUR (που έχουν ήδη διατεθεί εμπροσθοβαρώς και έχουν κατανεμηθεί πλήρως έως τις αρχές του 2024) σε 17,65 δισ. EUR.

Εξίσου σημαντικές είναι οι ροές ιδιωτικών κεφαλαίων προς την άμυνα. Η πρόοδος προς μια **Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων** στην Ευρώπη θα συμβάλει στη διοχέτευση μακροπρόθεσμων ιδιωτικών κεφαλαίων σε επενδύσεις, καινοτομία και υποδομές στον τομέα της άμυνας. Πρόσφατα ο **Όμιλος ΕΤΕπ** ενίσχυσε σημαντικά τη χρηματοδότηση έργων που σχετίζονται με την άμυνα, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών, για την περαιτέρω στήριξη της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας και τη συμβολή στη χρηματοδότηση των αμυντικών δυνατοτήτων και των τεχνολογικών προτεραιοτήτων της ΕΕ. Τούτο θα στείλει ισχυρό μήνυμα στις αγορές.

Στόχοι:

Προτείνεται να δοθούν κίνητρα για την αύξηση των ιδιωτικών και δημόσιων αμυντικών επενδύσεων και να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα και αντίκτυπος για τη χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ στήριξη.

Ορόσημα:

1. Από κοινού με την ΕΤΕπ / το ΕΤαΕ, δημιουργία ταμείου (μετοχικών) κεφαλαίων ύψους έως 1 δισ. EUR για τη στήριξη της ταχείας ανάπτυξης επεκτεινόμενων επιχειρήσεων και έργων που σχετίζονται με την άμυνα — έως T1 2026.
2. Έγκριση και λειτουργία των νέων μέσων του ΠΔΠ έως το τέλος του 2027.
3. Εκταμίευση τουλάχιστον κατά 50 % του SAFE έως το T3 2028.

Δείκτες:

Η ετήσια έκθεση αμυντικής ετοιμότητας θα μπορούσε να περιλαμβάνει ειδικούς δείκτες σχετικά με τον συντελεστή επενδύσεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στην άμυνα και την ετήσια εξέλιξη της στήριξης του Ομίλου ΕΤΕπ για την ασφάλεια και την άμυνα.

8 — Μελλοντική πορεία: η πορεία προς το 2030

Η Ευρώπη χρειάζεται επείγουσα δράση για την αντιμετώπιση μιας κλιμακούμενης απειλής. Τα κράτη μέλη έχουν αλλάξει ταχύτητα. Οι επενδύσεις στην άμυνα έχουν αυξηθεί. Ο κανονισμός SAFE εγκρίθηκε σε χρόνο ρεκόρ και το συνολικό κονδύλιο των 150 δισ. EUR έχει πλήρως καλυφθεί. Η δέσμη «omnibus» για την αμυντική ετοιμότητα έχει υποβληθεί. Οι τροχοί είναι εν κινήσει. Όταν η Ευρώπη λειτουργεί με επίγνωση του επείγοντος, επιτυγχάνονται αποτελέσματα.

Η οικοδόμηση αξιόπιστης αμυντικής ετοιμότητας της ΕΕ σε πέντε έτη αποτελεί αναμφισβήτητη φιλόδοξη προσπάθεια. Ωστόσο, εάν επιδείξουμε σαφήνεια όσον αφορά τους στόχους, αν οι στόχοι μας αντιστοιχούν στους αναγκαίους πόρους, αν ενεργήσουμε συντονισμένα και αν εργαστούμε με βάση ακριβή χρονοδιαγράμματα, μπορούμε να πετύχουμε.

Τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της Ευρώπης, η ενιαία αγορά ή το ευρώ, υλοποιήθηκαν με τη μέθοδο αυτή, με βάση ένα πολυετές πρόγραμμα σε διάφορες φάσεις και μια σταθερή πολιτική καθοδήγηση που έδινε ώθηση στην όλη διαδικασία. Η ίδια λογική πρέπει να διέπει και αυτό το άλμα στην αμυντική πολιτική της Ευρώπης.

Ο παρών χάρτης πορείας καθορίζει σαφείς στόχους για το 2030, προσδιορίζει τομείς στους οποίους απαιτείται ταχεία και διαρκής δράση και θέτει απτά συλλογικά ορόσημα.

Για να διατηρηθεί η δυναμική, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να παρέχει τακτική πολιτική καθοδήγηση, παρακολουθώντας την πρόοδο σε ετήσια βάση και προτείνοντας δράσεις προτεραιότητας.

Η Ευρώπη πρέπει να συμφωνήσει ήδη από τώρα όσον αφορά έργα, επενδύσεις και συμβάσεις, ώστε να είναι σε ετοιμότητα έως το 2030.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος καλούν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να εγκρίνει τις κύριες προτάσεις που περιέχονται στον παρόντα χάρτη πορείας και να παράσχει τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές ώστε να σημειωθεί πρόοδος προς επίτευξη της ετοιμότητας έως το 2030 μέσω των προτεινόμενων οροσήμων.